

einki kundi bevisast móti teim.

Hin ferðin: Hann var kravdur eftir 700 kr. fyri jarðan av líki, ið hann einki hevði við at gera. Hann naktaði at rinda. Arið eftir fekk hann at vita, at einki skip hansara fekk grønlandsloynvi, fyrr enn hann hevði góldið tær 700 kr.

Fólkatingsmaðurin, Daugard Jensen og Stauning skuldu siga: »Ið er beklagiligt« o. s. fr. Hann helt, at teir, sum forsvaraðu nakað í Grønlandi, vóru ikki Føroyingar, áttu ikki at vera í Føroyum.

Vit høvdu brúkt milt medisín. men tað bætti ikki. Hann hevði vilja talað við Stauning, ið bert gav honum og øðrum 15 minuttir til samtala.

Hann segði seg at hava haft frammi á reiðarafelagsfundin, at allir Føroyingar ein dag í august áttu at ferð inn um mark at fiska í Grønlandi — og teir skuldu ikki kunna rekast út, uttan við kanónum. Men helt hann kortini, at onnur brotsverk skuldu straffast hart.

Chr. Holm-Jacobsen fekk nú orðið aftur og átalaði tónan hjá A. Samuelsen.

P. M. Dam (fekk 12 min. at tala í) Tað er sagi her í kvöld, at allir Føroyingar standa samdir í Grønlandsmálinum. Hetta er satt. Javnaðarmenn í Føroyum gera einki undantak. Teir hava á stevnuskrá síni kravið um, at Føroyingar mega fáa fullan og heilan veiðirætt í Grønlandi. Vit hava eins og aðrir Føroyingar altið, tá ið hovi hevur verið til tess, lagt alla okkara orku á fyrri at fáa vík á Grønlandstongsilin.

Tað er nú so vorðið við okkara fiskiviðurskiftum, at full fiskirættindi við Grønland er ein lívssak, eitt lívsniski hjá okkum Føroyingum, fiskimonnnum sum heimatólki. Tað er altso eitt lívsniski hjá Føroyingum at loysa tann stongil, ið nú er á Grønlandi.

Tá ið ein, eitt fólk, er stillað soleiðis, at tað stendur og fellur við, at eitt ynski, eitt lívsniski verður loyst, so ræður tað um at leita eftir í besta og kanska einasta mátanum, ið loysir, rúmkar og forir á mál. At taka í mist, at fara fram av, má ikki henda. Tað gevur eitt andsvar, ið er ilt at bera.

I Grønlandsmálinum mega vit ikki taka í mist, ikki gera nakað, ið forir við sær, at tvørleikarnir, stongsarnir, koma fastari í baklås. Vit, sum hava umstøðu til at skilja málið til botns — vit hava já skógvin, ið klemmar á fótinum; vit mega leggja alt okkara vit til fyrri at gera einans tað, ið fremur fiskimannarettindini í Grønlandi. Fiskimaðurin krevur tað av okkum.

Grønlandsmálið er ómetiliga torført at loysa. Hetta sýnast menn at vera samdir í, flestir í hvussu er. Aftaná nógv bondsk og horð álöp kom ein talarin — Tórstein Petersen — til tað úrslit, at viðvíkjandi mótsðuni hjá mongum Dønum, so botnaði hon í eini »fiksari idé«. Her meinar vist talarin við, at

menn skilja ikki viðurskiftini, teirra mótsða stavar frá skeivari yvirbevising. So man vera. Men áanna vit hetta, kann bert vera talan um at fáa menninar frá hesi »fiksi idéni«. Vit mega nýta okkara vit at yvirbevisa teir um, at ein rúmkan av veiðirættindunum í Grønlandi er bæði Grønlandinum, Grønlandstjórnini, ministeriinum og Føroyingum til bata og heiður. Við at geva sleg, skelda út, botir ikki uppá ta »fiksi idéna«, tvørturímóti. Annað er, at vit bestemt og fast siga okkara meining, leggja verunleikan á borðið — og krevja. Tað má og skal til. Men krovini mega vera undirbygd við vitsins kláru og logisku grundum.

Eg havi staðið í álvarsamasta orðaskifti við Stauning um Grønlandsmálið. Eg siggi, at ein av teim heiðraðu áhoyrarum, H. M. Jacobsen, smlist; ja hann hevur verið vitni til ein slíkan orðadrátt. So undarliga sum tað ljóðar, so kemst mær fyrri, at høvudsmeinhóðin í einum tilfllum orðadrátti er, at Stauning er so rimmarfast yvirbevisstur um, at hann handlar idealistisk. Hann kennir tað sum skyldu sína at fara ein tilfllan politik fyrri, sum teir siga at verja eitt primitivt fólk. Man fær ikki við gallrópi, skeld og briglsli ein mann frá stóðu síni, tá ið hann meinar, at hansara stóða er idealistisk. Hvorki eg ella nakar duga at fata hesa stóðu — men givið er, at hon kann bert broytast við yvirbevisandi sakligum og vektigum grundum.

Tá ið frættist, hvussu vorðið var við »Anana«, neit tað at mær. Tað gælt jú nógvar fátækar fiskimenn. Eg vildi gjarna gera milt og spardi ikki telegrammir fyrri at fáa vita, hvussu landið lá. Tað undrar meg, at í hesum máli er einans talan um, at tað er Stauning sum hevur gjort alt. Eg visti, at Stauning var á ferju. Hann hevði so stalt mann fyrri seg í statsministaraembættinum. Tað visir seg eisini, at her er gjort persóninum Stauning órætt, ið prógvast av hesum telegrammi:

»Holm-Jacobsen har hverken talt med Stauning eller den konstituerede Statsminister H. P. Hansen. Stauning har overhovedet ikke beskæftiget sig med denne Sag.«

Eg skal ikki koma inn uppá, hvat ið felagið, ið stendur fyrri »Anana«, hevur gjort skeivt ella við ov bræsnum orðum ávirkað grønlandsmálinum til skaða.

Nú ræður um at taka og hugsa um stóðuna, júst sum hon er. Eru vit allir yvirbevisstur um, at nú ræður um at handla, so tað kemur at dugna fiskimonnnum og »Anana«, mega vit royna at vera samdir um eina leið at ganga.

Tað er hildið, at Samuelsen vil gera stuttleika »grin« burtur úr hesum máli. Men mær tykir, at tað er serliga frá hinari síðuni roynt at gera látur og spott burtur úr málinum. Tá ið menn t. d. royna at fáa ljóta meining í orðið »Samkvæm« er tað ein-

FØROYA BANKI

HOVEDKONTOR:
THORSHAVN

STIFTET 1906

AFDELING:
FRANSGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000

RENTE
af Indskud paa Bankbog..... f. T. 3 1/2 % p. A.
af Indlaan (3 Maaneders Opsigelse) f. T. 4 % p. A.
af Kreditter og Udlaan..... f. T. 5 % p. A.
Disconto..... f. T. 5 1/2 % p. A.

Indskud paa Bankbog og Indlaan modtages tillige paa følgende Pladser:

Fuglefjord hos	Brevsamler Fru Alma Rustin
Klaksvig	Sysselmand cand. jur. P. Petersen
Midvaag	Brevsamler Søren Danielsen
Sand	Brevsamler Edw. Hjalt
Sorvaag	Assurandør Daniel Niclasen
Vaag	Postekspediter A. Djuurhuus
Vestmanh.	Brevsamler Fru Kristine Poulsen

Vaskipulvurið

MJØLL

eiga øll at brúka, tí tað er best.

Kunngerling.

Tað verður gjort Føroya fólk kunngj, at eg frá 1. september í ár havi tikið við »Uldspinderiet, Thorshavn.

Navnið verður í komandi tíð broytt til »Ulvirkið«, Tórshavn. Eg vóni, at fólk senda ul sína til Ulvirkið, tí har verður alt arbeiði gjort væl og virðisliga.

Við hávirðing
Edw. Samuelsen.

ans fyrri at reka ilt blóð í og forða einum góðum úrsliti. Vit mega krevja okkara rætt. Ein fjákut uppsøing við orðum sum: Nú vilja Føroyingar reisa seg í sínum veldi. Vit seta hart ímóti horðum o. s. fr. ger skaða. Hvat veldi hava vit? Hvat kunnu vit seta hart ímóti horðum við? Hvat meina menn við at taka skeiðina í aðra hond? Vit mega eisini sum tann zeraði talarí Kjölbros segði, vera við til at fordøma brotsverk, ið ikki viðvíkja fiskivinnuni.

Eg sá í »Berl« at bátar frá »Anana« hava verið inni í Atamið, einum búplássi, ið liggur nær við Tøvkussak. Hetta er til skaða. Tað gevur okkara mótsðumonnum júst vápn í hendi, ið eru ring at ganga ímóti. Nei, vit mega siggja samleikan, sum hann er. Brotsverk, bondskleiki og harðleiki ger verri. (Talarin varð nú avbrotin, tí tóin var var úti. Hann bað um orðið aftur við tað sama.)

Th. Petersen upplýsti, at grønlandstýrið hevði givið »Ananu« kort yvir alt Grønland. Til A. S. vildi hann siga, at Holm-Jacobsen eisini fór beinleiðis til ministerið og fekk ikki bert loyvi pr. umgangandi, men har til umskyldning. Hann mælti til at heita á hitt danska fólkíð — so vildi málið koma undir diskusjón í donskum bløðum. Les upp eina »appel« til hitt danska fólkíð.

Holm-Jacobsen læs skrivilsli upp, sum hann hevði skrivað til statsministara Stauning og eitt svarskrivilsli frá grønlandstýrinum. Hesi bæði skrivilsini, segði hann, skuldu prógva, at telegrammið, ið Dam læs upp, um at hann ikki hevði forhandlað við Stauning, ikki segði rætt.

A. Samuelsen segði seg einki at leggja í, hvat ið Kjölbros segði. Kjölbros hevði eina ferð deilt hann fyrri ikki at arbeiða fyrri havnini í Klaksvík. Nú, tá ið havnin kom, hevði hann aftur deilt hann fyrri tað.

Viðvíkjandi Kjölbros brigslan til Stauning, at hann skuldi ikki haft vilja tosað við seg og aðrar, kundi talarin upplýsa, at Kjölbros hevði biðið hann hjálpt sær við at fáa samtalu í lag tann dagin við Stauning. Stauning hevði onga tíð. Hann skuldi beint tá meгла í eini sjómansstreiku. Alikavæl offraði hann Kjölbros eitt korter. Tað mátti viðgangast at vera væl gjort, og tað var skeivt av Kjölbros at royna at fortelja fólkí soleiðis frá, at tað kundi fatast, sum Stauning hevði rúmliga tíð og tó ikki vildi tala við Føroyingar. Kjölbros kundi, um hann vildi, óivað fingið alla ta tíð, hann vildi, t. d. dagin eftir til samráðingar við Stauning.

Kjölbros talaði um at senda fiskimenninar inn undir kanóurnar. Tað kundi hann sagtans standa her og siga. Men talarin trúði ikki, um Kjölbros sjálvur var umborð, at hann so vildi leggja seg fyrri kanóurnar.

Fiskararnir kundu takka monnum, ið eiga »Anana«, fyrri, at teir komu at liggja úti á havinum. Talarin hevði altið hildið, at tað fór ikki at bera til at liggja á opnum havi um veturin og fiska við smábátum uttan at seta mannalfv til.

P. M. Dam: Tað, ið Holm-Jacobsen læs upp, prógvaði, at

tað var rætt sum telegrammið segði, nevniliga, at Holm-Jacobsen ikki hevði talað við Stauning, og at Stauning »overhovedet ikke har beskæftiget sig med denne Sag«. Stauning hevur feru, og tey brø, ið eru stilað til statsministara Stauning, tekur tann maður sær av, ið er fungerandi statsministari, ið Holm-Jacobsen heldur ikki hevur talað við. (Holm-Jacobsen springur upp til talarastólin og lesur úr brævinum. Dam biður lova sær at lesa brævið, tí hann sá, at tað stóð ikki sum H.-Jacobsen læs. Men tað vildi H.-Jacobsen ikki).

Talarin rópar so yvir salin, at Holm-Jacobsen læs skeivt, og at hann tordi tí ikki at lata seg lesa brævið. Tað stóð ikki eitt orð um, at Stauning hevði svarð soleiðis, sum Holm-Jacobsen vildi siga. Var alt so álitandi í hesi sak, var ikki væl vorðið. Talarin heldur so áfram: Stóðst eg hevði orðið, segði eg, at tað ráddi um at handla, so vit verunliga gjordu tað, ið kundi verða Ananu og fiskimonnnum at gagni. Eg skilji, landið liggur soleiðis, at tað ræður um at koma Ananu til hjálpar nú straks, og kann eg tí ikki greiða at kvøðu fyrri tí av Th. Petersen upplisnu resolusjón, ið ikki sigur eitt orð um at hjálpa Ananu nú beinanvegin — og tað er jú tað, ið er tað »aktuella« rætt nú. Eisini haldi eg mangt í resolusjónini vera formað soleiðis, at tað kann seta ilt blóð og gera skaða heldur enn gagn. Men sjálvandi eri eg við í høvuðsheitunum, nevniliga at »appellera« til tað danska fólkíð og styrið. Men tað hjálpur einki »Anana« nú. Fyri at fáa henni hjálpt, megu vit heita á hagar, ið maktin liggur at geva skjól í Tøvkussak. Eg loyvi mær tí at seta fram hesa resolusjón, ið heitur á rætta viðkomandi um nú beinanvegin at geva »Anana« loyni at liggja í Tøvkussak, samstundis sum hon áttalar alla ósæpt frá okkara síðu (læs resolusjónina upp).

Eg meini, at vit megu vísa okkum sum menn og ikki lata óátalað ein tilfllan uppsøingarpolitik, sum »Dagblaðið« hevur fort í hesum lívsmáli. Tað vil økja um okkara virði og harvið styrkja eina einmælt viðtákna resolusjón til bata fyrri okkara fiskimenn.

A. Samuelsen helt, at hann kundi stemma fyrri appellinum til tað danska fólkíð í Th. Petersens resolusjón. Men orðformin dámdi honum ikki, sum hann var. Dams resolusjón dámdi honum væl. Men hann helt, at hon kundi verið meiri umfangandi formað. Hann hevði tí skrivað eina resolusjón, ið legði eitt sindur aftrat Dams. (Hann læs resolusjónina upp).

J. Patursson minti á, tá Nordlendingarnir á sinni brendu húsin hjá hvalaveiðiflogunum. Hann helt, at útsendingarnir, ið á sinni vóru niðri og tungaðust um grønlandsmálið, høvdu verið harðligir; og tað visti seg at hava hjálpt fullt so nóg sum at fara spakuliga fram.

R. Rasmussen segði, at hann